

RUTA DE LA PEDRA LA Cerdanya

**RUTES CIENTÍFIQUES PER LES
COMARQUES DE GIRONA**

Diputació de Girona

A punt per a satisfer la teva curiositat infinita?

Aquests itineraris per les comarques de Girona volen ser una alternativa al turisme convencional, tot oferint una proposta amb un valor afegit de coneixement científic i sostenible. Aquestes rutes s'han concebut a partir d'un tema específic, relacionat amb la ciència, al voltant del qual es pot organitzar una sortida de cap de setmana. A cada comarca, un fil per estirar! A través d'aquesta guia aprendrem, per exemple, entre altres coses, qui va ser el professor Margalef; com es recuperen

i es restauren els canons dels vaixells que es van enfonsar a la Mediterrània; quin és el procés químic que s'amaga rere l'elaboració un simple formatge; per què van ser importants els aiguamolls per als grecs i els romans; quant de temps ha d'esperar una alzina per tornar a fer suro; de quin animal és el crani més cotitzat del Museu Arqueològic de Banyoles; o d'on recuperaven els romans l'or de la Cerdanya. Quan el turisme i la ciència es donen la mà, el resultat és espectacular.

AVÍS:

"La Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació no organitza els actes i activitats publicats a través de la web surtderecercapecatalunya.cat. Aquests actes i/o activitats són organitzats per tercers, que responen d'aquests. Pel que fa a les rutes que es proposen en aquesta web, l'usuari serà responsable d'usar les precaucions i mesures de seguretat necessàries en funció del terreny en cada cas, sense que la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació tingui responsabilitat pels danys i/o perjudicis que l'usuari pugui patir".

**“M’agrada el balcó gran de la muralla
quan la gent de la vila hi va a badar
i amb ull ja quasi incommovible aguaita
el pas de la llunyana tempestat.
Passa la tempestat esgarrifosa
per damunt de la serra allà al davant,
tremolant de llampecs, silenciosa
per la gent de la vila i la del pla.
Com hi deu ploure en les profundes gorges
i en els plans solitaris de les valls!
Prou l’huracà els assota aquells cims nusos
i peta l’aigua en aquells rocs tan grans;
s’astoren els ramats, el pastor crida,
i algun avet cau migpartit pel llamp!
Però en el balcó gran de la muralla
no se sent res: la gent hi va a badar,
i amb ull ja quasi incommovible aguaita
el pas de la llunyana tempestat.”**

**“A Muntanya” (Puigcerdà, 1897),
by Joan Maragall (1860-1911)**

RUTA DE LA PEDRA

LA CERDANYA

Regada pel riu Segre, la Cerdanya es caracteritza per ser una comarca al cor del Pirineu que abraça una extensa vall, envoltada de muntanyes, com ara la imponent serralada del Cadí. Té la singularitat de ser una vall encarada d’est a oest, per la qual cosa les hores de sol son més llargues i permeten quedar bocabadats contemplant els tresors que hi amaga: des de paisatges desèrtics en plena alta muntanya, fins a grans estanys a més de dos mil metres d’alçada, passant per antics poblats ibèrics, castells i fortificacions que ofereixen privilegiades vistes a la plana més emblemàtica del Pirineu. Un petit paradís situat entre Catalunya, França i Andorra; una comarca on geologia i arqueologia es donen la mà en aquesta ruta que us deixarà literalment de pedra. U donem la benviguda a la Cerdanya.

1. Els Xaragalls d'Olopte

4. Font de Fontanera i mirador de la muntanya de Guils

2. Estany de Malniu

3. Museu Espai Ceretània i "El Castellot" de Bolvir

5. El Castell de Llívia

1. Els Xaragalls d'Olopte

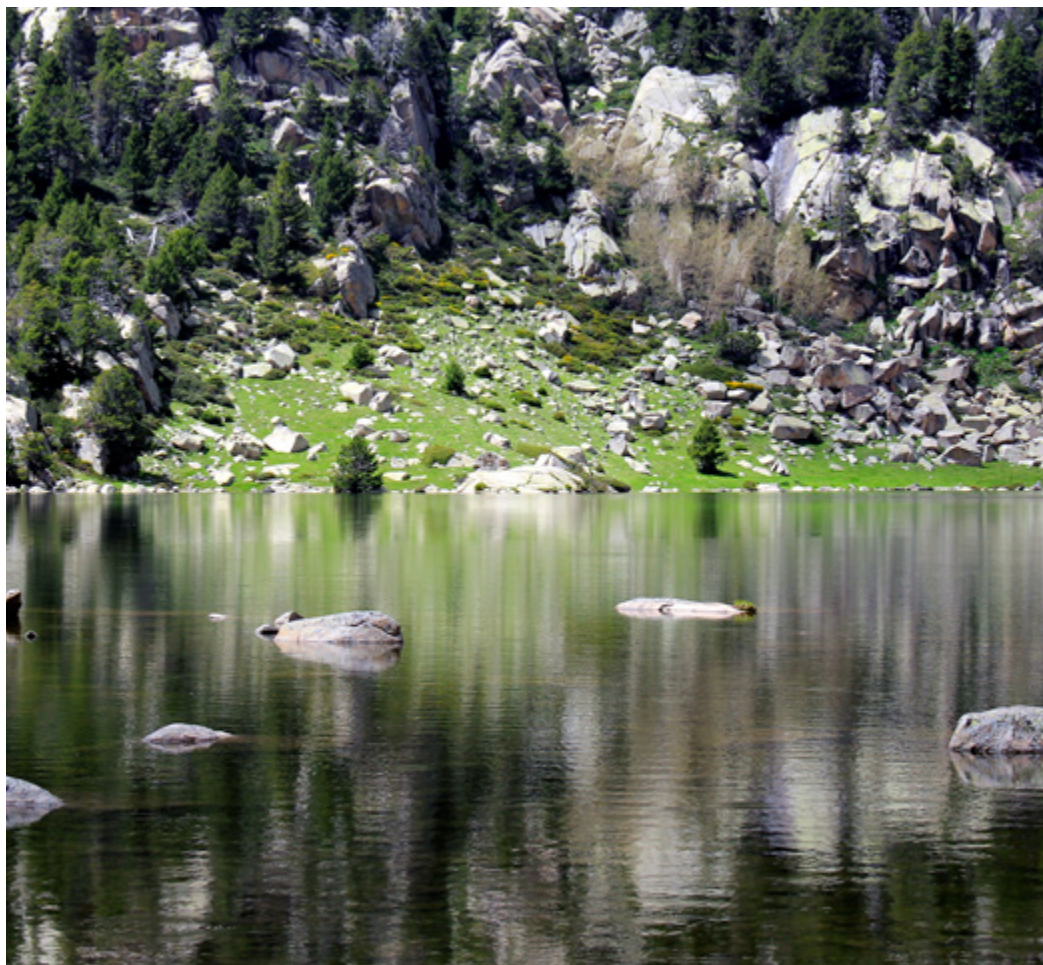
Si un cop arribats a la Cerdanya agafeu la carretera N-260 que uneix la Seu d'Urgell i Puigcerdà, no us espanteu si en algun moment del recorregut us sembla estar tenint un miratge, com si fóssiu al desert. No, no heu agafat el camí equivocat. De fet, estareu al lloc perfecte. Entre les poblacions d'Isòvol i Ger, topareu amb unes estructures geològiques ben curioses anomenades esterragalls o xaragalls. Un espai àrid gens habitual en el paisatge ceretà que tècnicament rep el nom de badlands (traduït de l'anglès: "males terres"; una terra aspra, no apte per al conreu). Aquestes formacions, de vistós color daurat, són fruit de l'erosió ocasionada pel vent i l'aigua de la pluja en lliscar en un terreny inclinat.

Els esterragalls d'All i Olopte formen part de l'inventari d'espais d'interès geològic creat l'any 1999 pel Departament de Medi Ambient de Generalitat de Catalunya, amb la col·laboració de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Investigacions dutes a terme per equips d'arqueòlegs i geòlegs de la UAB semblen indicar que els romans van explotar-hi l'or present ja fa segles (al museu Ceretà en tornarem a parlar). Es fa imprescindible la visita a aquest espai de valor geològic, històric i estètic que de ben segur no us deixarà indiferents. El cert és que aquest indret és relativament poc conegut, tot i estar preparat per rebre visitants, i comptar amb

panells informatius que proposen una ruta circular amb miradors des d'on contemplar els espectaculars badlands cerdans. Per iniciar el recorregut pels esterragalls, podeu deixar el cotxe a l'aparcament del cementiri del nucli d'All.

2. Estany de Malniu

El segon punt d'aquesta ruta es troba a uns 7 km i escaig de distància d'Olopte, agafant la carretera asfaltada que porta a Meranges (GIV-4031). Si veniu de Puigcerdà, haureu de seguir la carretera N-260 fins passat Ger, i aleshores trencar també per la GIV-4031 fins a Meranges. Passat el poble, haureu d'agafar una pista forestal que porta fins al refugi de Malniu, el punt més proper als llacs on es pot estacionar el cotxe. Com que l'accés al refugi es fa per un camí de muntanya, cal circular-hi amb precaució. Un cop al refugi, la ruta a peu fins als llacs no presenta massa dificultat (cal anar ben calçat, però), i es pot fer amb canalla. De fet, és una ruta lineal fàcil i agraïda, d'escàs desnivell, enmig d'un paisatge natural d'una bellesa extraordinària, a tómb sembla que estiguis en una localització de pel·lícula èpica. És ideal per fer en família i divertir-se seguint les marques del GR (a veure qui les troba abans!).

L'estany de Malniu, situat a 2.240 metres, als peus del Puigpedrós, és d'origen glacial i està envoltat de pins i blocs de granit que han quedat disseminats per tot l'estany i que li confereixen una bellesa inusual. També trobareu roques immenses pel camí que, lluny d'amoïnar-vos, us delectaran amb el seu encant indiscutible.

Durant l'hivern i els inicis de la primavera, la pista d'accés al refugi de Malniu des del poble de Meranges pot estar coberta de neu. Per saber l'estat de la pista d'accés des de Meranges cal informar-se abans i consultar el web del refugi. L'entorn és perfecte també per poder gaudir en família de la natura, relaxar-se, fer un mos o fer-hi nit, ja que a banda de les instal·lacions pròpies del refugi (servei de bar i menjars, lliteres, banys, etc.) l'espai compta amb una extensa zona de pícnic i àrees d'acampada.

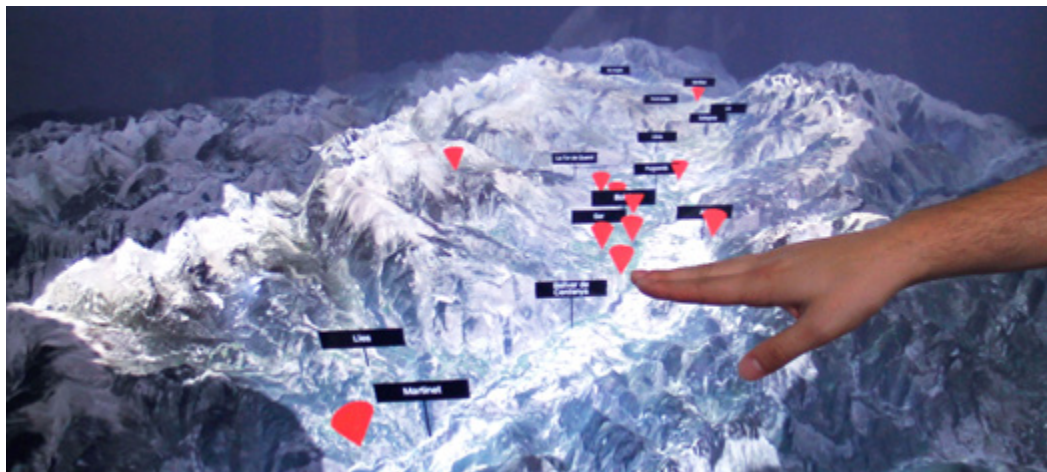
3. Museu Espai Ceretània i “El Castellot” de Bolvir

Tornant a la N-260 i en direcció Puigcerdà, a uns 6 km abans d'arribar-hi, trobem el museu Espai Ceretània de Bolvir, ubicat als peus del jaciment arqueològic de “El Castellot”. Aquest fou un antic assentament ceretano-ibèric i medieval, que representa un dels pocs poblats ibèrics localitzats al Pirineu.

Fins al moment s'han identificat quatre fases d'ocupació: una primera del Bronze Final i Primer Ferro (segles IX-V aC), seguida d'una ceretano-ibèrica (inici s. IV aC-mitjans s. II aC), que té una important remodelació en època romana republicana (de mitjans segle II aC al tercer quart del segle I aC), i culminada per una fase altmedieval (segles X i XII). Amb l'ajuda i les explicacions del guia del museu, aquestes fases es poden anar identificant fàcilment (entre altres) en funció de l'origen, composició i disposició de les pedres en les construccions. El jaciment és visitable en tot el perímetre excavat, i ofereix unes vistes espectaculars, ja que és un punt situat als 4 vents que permet tenir una panoràmica de totes les valls d'entrada i sortida de la Cerdanya (una espècie de mirador de 360 graus).

La visita completa inclou la sala d'exposicions permanents (que explica les diferents fases del jaciment amb plafons informatius i vitrines amb els objectes recuperats, elements interactius i tàctils i un breu audiovisual de la història de la Cerdanya), la sala polivalent (que acull exposicions temporals), l'accés al jaciment, i quan s'hi realitzen treballs d'excavació es pot observar al taller d'arqueologia els treballs de neteja i restauració de les peces.

4. Font de Fontanera i mirador de la muntanya de Guils

De fonts naturals a la Cerdanya en podem trobar a molts indrets. Són un patrimoni de vital importància a la comarca, i especialment venerat pels diferents pobles i nuclis de la Cerdanya, ja que són punts de trobada, aturada, d'avituallament o reunió, que han sobreviscut el pas dels anys sense deixar de ser un element de referència. En aquest cas visitarem la font de Fontanera i els seus voltants, que ens permetran gaudir d'unes immillorables vistes de la serralada del Cadí-Moixeró fins al Puigmal, i d'una panoràmica impressionant de la vall en aquest punt que us deixarà absolutament bocabadats.

La font es troba al pla de Fontanera (Guils de Cerdanya), prop del punt de sortida de les pistes d'esquí nòrdic de Guils-Fontanera. S'hi accedeix per una pista forestal asfaltada que porta a l'aparcament de l'estació d'esquí. Allà es pot deixar el vehicle i unes quantes passes més enllà, a tocar de l'aparcament, ens trobem amb un paratge de gran bellesa, enmig del prat herbat. Per apropar-nos a la font només cal deixar les instal·lacions de l'estació d'esquí a mà esquerra i guiar-nos pel soroll del rierol, que ens durà a una zona de lleure amb taules i bancs també de pedra, de granit.

La font està formada per una gran pedra de forma cilíndrica clavada verticalment al terra, sostinguda a banda i banda per dos murs de pedra. L'aigua hi brolla provocant un petit bassal i desaiqua directament al rierol. A més d'estar equipada amb taules i bancs, ideal per fer-hi un mos, la zona gaudeix dels serveis que ofereix l'estació d'esquí, i d'un espai pels més menuts amb gronxadors. L'entorn és perfecte per a fer-hi curtes i llargues passejades a peu durant l'estiu, i amb esquís de fons o raquetes de neu a l'hivern. La cirereta del pastís, però, són les es-pec-ta-cu-lars vistes que tindreu de la vall si camineu uns metres enllà, seguint un caminet de terra marcat entre el prat. Aquest us conduirà a una esplanada al final de la qual s'obre una gran balconada natural on un grapat de pedres conviden a pujar-hi i a sentir-se al cim del món. Des d'aquí gaudireu amb vistes a la serralada del Cadí. Si voleu identificar els cims que teniu al davant, no patiu, allà mateix hi trobareu un cartell informatiu que assenyala tots els pics que es poden identificar des d'aquest punt. Us sentireu uns autèntics privilegiats!

5. El Castell de Llívía

Llívía, municipi de la Baixa Cerdanya, té la particularitat de ser un enclavament català dins l'estat francès, com una petita illa, com a conseqüència dels acords del Tractat dels Pirineus (1659), la posterior Conferència de Ceret (1660) i el Tractat de Llívía, del mateix any. El castell de Llívía es troba al cim d'un turó isolat des del qual es controla visualment el conjunt de la plana ceretana, raó per la qual ha estat des de l'antiguitat un indret de gran valor estratègic. Els treballs d'excavacions i intervencions arqueològiques han deixat al descobert un espai que ha estat museïtzat per poder acollir-hi visitants i curiosos. Actualment les restes del castell estan declarades Bé Cultural d'Interès Nacional.

Els murs de la fortificació que ara queden al descobert són de fet ja visibles des de la carretera, a l'entrada de la vila. Però per agafar el camí que duu dalt del castell es recomana deixar el cotxe al pàrquing de l'Ajuntament i començar l'ascensió a peu des d'aquest punt. Es calculen uns 15 minuts de pujada al castell tot i que val la pena (i és necessari) aturar-se de tant en tant, per contemplar les vistes i, agafar una mica d'aire.

A banda del seu innegable valor històric, té un gran atractiu turístic. Amb les restes obertes al públic no només s'ha adequat el camí per accedir-hi sinó que es van habilitar baranes i passarel·les, fer petits miradors i netejar el fossat. El castell s'aixeca uns 1.350 metres aproximadament sobre el nivell de la mar i el turó abasta unes 48 hectàrees. Als seus peus, per ponent, s'alça la vila de Llívía.

El castell es caracteritza per ser un recinte sobirà o senyorial format per una torre mestra rectangular (torre de l'homenatge), amb quatre torretes circulars, una a cada vèrtex. Les excavacions portades a terme han pogut recuperar el magnífic fossat que envoltava el castell. Algunes ocupacions puntuals fa també que aquest castell sigui un punt de referència de rutes històriques com ara la ruta dels Segadors o el Camí dels Bons Homes.

La panoràmica des de dalt del castell permet observar tot el perímetre de Llívía i bona part de la vall, fins a Puigcerdà. Es fa evident el domini visual de tota la vall cerdana.

